

je ochranná známka zapsána, nebo soudům členského státu sídla inzerenta.

Okamžik doručení do datové schránky soudu, skutečnosti známé soudu z jeho činnosti

Miloslav Hrdlička

Soud	Ústavní soud ČR
Sp. zn.	II. ÚS 3518/11
Datum	10. 1. 2012
Dostupnost	http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=72764&pos=1&cnt=1&typ=result

Právní věta:

Skutečnosti jsou obsaženy v informačním systému datových schránek (viz ust. § 14 ZoEÚ) a jsou obecným soudům plně dostupné (bod 10); jedná se tak o skutečnosti známé soudu z jeho činnosti, jež není třeba v občanském soudním řízení dokazovat (viz ust. § 121 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů).

Anotace:

V oblasti elektronického doručování prostřednictvím datových schránek vzniká řada teoretických i praktických problémů. Judikatura spojená s touto problematikou je ale prozatím pouze velmi málo početná. Zejména z tohoto důvodu je možné přivítat každé nové rozhodnutí. V lednu 2012 vyjádřil svůj názor na některé sporné otázky i Ústavní soud ČR ve svém rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 3518/11¹.

Zde zkoumané rozhodnutí se v podstatě zabývá dvěma zásadními oblastmi, které jsou doposud předmětem diskusí. Jedná se o:

- určení okamžiku doručení zprávy do datové schránky státního orgánu (soudu) a s tímto spojená problematika zachování lhůt
- nutnost dokazování údajů obsažených v informačním systému datových schránek v (civilním) soudním řízení

V první řadě je nutné zabývat se určením okamžiku doručení datové zprávy (v posuzovaném případě odvolání) soudu.

V našem případě se jednalo o podání odvolání, které bylo stěžovatelkou z její datové schránky odesláno poslední den lhůty a soudu bylo do jeho datové schránky tento den i doručeno (9. 5. 2011 v 19:27:30 hod.). Lhůta pro podání odvolání je typicky považována za lhůtu procesní, kdy k zachování této lhůty není nutné, aby podání došlo poslední den lhůty soudu. Podané odvolání bylo ale Obvodním soudem pro Prahu 5 odmítnuto jako opožděné z důvodu, že se příjemce (soud) do datové schránky přihlásil následující den (10. 5. 2011 v 00:03:12

hod.) a až tento okamžik soud považoval za okamžik doručení odvolání stěžovatelky.

Tento názor ale nemůže v současné době obstát. Ostatně v tomto duchu vyznívá jak zde rozebírané rozhodnutí Ústavního soudu ČR, tak i další judikatura (zejména Nejvyššího správního soudu ČR). Už v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR sp. zn. 9 Afs 28/2010² je vyjádřen závěr, že okamžikem doručení datové zprávy soudu je samotné dodání zprávy do datové schránky soudu. Není přitom rozhodné, kdy se daný subjekt (soud – pověřená osoba) do datové schránky přihlásí. Tento přístup je jistě vhodný (Ústavní soud ČR se ve svém rozhodnutí k tomuto výkladu též přiklání) a podle mého názoru je možné za použití stejných argumentů přistoupit k této problematice obdobně i v civilním soudním řízení.

Objevují se však i názory³ dovozující, že lhůta (procesní) by měla být zachována již pouhým odesláním zprávy subjektem. Jedná se zejména o to, že ve výše citovaném rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR je přistupováno k odeslání datové zprávy tak, že samotné odeslání datové zprávy není možné ztotožnit s předáním zprávy držiteli poštovní licence, ani orgánu, který má povinnost zprávu doručit⁴. Vzhledem k těmto závěrům bylo dovozeno, že pouhé odeslání zprávy není dostačující pro zachování lhůty.

Předkládaný názor (prezentovaný např. ve výše zmíněném rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) ale nezohledňuje specifika datových schránek (ani informačního systému datových schránek). Výše uvedený závěr se podle mého názoru bez dalšího uplatní u „obvyčejné elektronické komunikace“ (např. u e-mailu). Na druhou stranu pokud se zaměříme na datové schránky, jedná se o zcela odlišnou situaci.

V institutu datových schránek vidím pozitivní posun pro elektronické doručování, který se ale stane plně zřejmým až při správném uplatnění všech možností datových schránek. Pokud přistoupíme k systému datových schránek tak, že po odeslání zprávy nemá provozovatel povinnost datovou zprávu (např. odvolání) doručit, značně tím zmenšíme důvěru uživatelů datových schránek. Datové schránky vznikly právě z důvodu vytvoření bezpečné platformy pro elektronickou komu-

2 Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010, sp. zn. 9 Afs 28/2010

3 Svoboda, K., Suk, M., Zeman, P. *Doručování v soudním řízení*. Praha: Linde. 2009, 267 s, ISBN 978-80-777-5, s. 170

4 Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010, sp. zn. 9 Afs 28/2010 – Z odůvodnění: „Nejvyšší správní soud se však přiklonil k názoru, že informační systém datových schránek není ani držitelem (zvláštní) poštovní licence ani orgánem, který má povinnost datové zprávy odesílané prostřednictvím datových schránek doručit. Obdobně jako např. elektronické podatelny pro podání učiněná v elektronické podobě prostřednictvím veřejné datové sítě (e-mailová podání) je i informační systém datových schránek pouze technickým prostředkem, jehož využitím dochází k přenosu datové zprávy od odesílatele k příjemci (adresátovi). Na tom nic nemění ani ustanovení § 14 odst. 2, věta druhá, zákona č. 300/2008 Sb., podle kterého je provozovatelem informačního systému datových schránek držitel poštovní licence. Rozhodující je skutečnost, že zatímco v případě doručování prostřednictvím držitele (zvláštní) poštovní licence či orgánu, který má povinnost odesílané zprávy doručit, odesílatel zprávu předává třetímu subjektu (přepřevci), aby ji ten doručil adresátovi (na základě smlouvy uzavřené mezi odesílatelem a přepravcem), informační systém datových schránek odesílatel sám přímo využívá.“

1 Nález Ústavního soudu ČR ze dne 10. 1. 2012, sp. zn. II. ÚS 3518/11

nikaci s orgány veřejné moci (toto je zásadním rozdílem oproti např. e-mailu). Mělo by tedy k nim být i takto přistupováno.

Dále je nutné poznamenat, že značným odlišením datových schránek od běžné elektronické komunikace je i samotný informační systém datových schránek. Zde rozebírané rozhodnutí Ústavního soudu ČR se významně dotýká i této oblasti.

Druhým důležitým závěrem, jenž je obsažen ve zde rozebíraném rozhodnutí Ústavního soudu ČR, je právě problematika informačního systému datových schránek⁵ (dále jen „ISDS“). Tento systém obsahuje řadu informací týkajících se konkrétních datových schránek a datových zpráv. Ústavní soud zde konstatuje, že tyto informace je možné považovat za skutečnosti známé soudu z jeho činnosti (ve smyslu § 121 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů) a není třeba je dokazovat.

Tento přístup je také pozitivní. Vystihuje podstatu institutu datových schránek a zároveň datové schránky v tomto směru (opět správně) odlišuje od běžné elektronické komunikace (např. pomocí e-mailu). ISDS je specifický tím, že jej vede třetí nezávislý subjekt (lišící se od obou subjektů, kteří spolu komunikují) a důležité je také konstatování, že tyto informace jsou dostupné přímo soudu – může si je obstarat sám.

Závěrem je možné shrnout, že zde rozebírané rozhodnutí Ústavního soudu ČR je nutné vnímat pozitivně a mělo by být respektováno ze strany všech subjektů. Snad jediným námětem k zamyšlení je právě výše uvedená problematika určení okamžiku doručení datové zprávy až dodáním do datové schránky soudu. Pokud nenastane žádná technická komplikace, je časový úsek mezi odesláním datové zprávy a dodáním do datové schránky adresáta velmi krátký. V případě komplikací je ale možné uvažovat i o situaci, kdy bude zpráva do datové schránky soudu dodána s časovým zpožděním. Pak by jistě nebylo vhodné ani spravedlivé taková podání odmítat pro opožděnost zejména vzhledem k tomu, že odesílající subjekt neporušil žádnou právní normu a očekával „bezproblémové“ dodání své datové zprávy (spojené se zachováním lhůty) pomocí právním řádem preferovaného způsobu elektronického doručování do datové schránky.

Vybrané části rozhodnutí:

10. Ústavní soud k ověření tvrzení stěžovatelky kontaktoval i pana M. H., pověřeného zaměstnance Obvodního soudu pro Prahu 5 pro oblast datových schránek, který Ústavnímu soudu sdělil, že „ve věci naší sp. zn. 34 C 583/2006 Vám v příloze přeposílám celou datovou zprávu ID 45878919, která byla ze strany stěžovatelky zaslána na Obvodní soud pro Prahu 5 dne 9. 5. 2011. Podle „dodejky“ k této datové zprávě směřované Obvodnímu soudu pro Prahu 5 je vidět, že tato datová zpráva byla dodána 9. 5. 2011 v 19:27:30hod.“ K dotazu ohledně neúplných údajů „Identifikátoru elektronického podání“ pak sdělil, „že tyto údaje jsou v elektro-

nickém systému ISAS předem již dané a Obvodní soud je nemůže změnit, resp. jsou automaticky vygenerované a uloženy do ISASu. V daném případě bylo odvolání stěžovatelky vytištěno a založeno spolu s tímto „Identifikátorem elektronického podání“ do spisu. Správu systému ISAS realizuje CCA Group, a.s.“ Zároveň s tím Ústavnímu soudu předal vyjádření předmětného realizátora datových schránek společnosti CCA Group, a. s., který k věci uvedl, že „podání bylo opravdu dodáno do Vaší datové schránky (pozn. Obvodního soudu pro Prahu 5) 9.5.2011 19:27:30, což bylo pondělí - Vaše organizace má nastavené vybírání datové schránky dle kalendáře a pondělí máte nastavené na dobu od 1:00 do 16:30. Datum na ID 10.05.2011 00:03:12 je čas, kdy byla zpráva doručena (znamená to, že eVýpravna aktualizovala automaticky stavy odeslaných zpráv a tím se přihlásila do Vaší datové schránky.) Každým přihlášením jsou všechny zprávy označeny jako doručené. Proto není doručena až v 1:00, ale již dříve. Do centrální ePodatelny se ovšem stáhla podle kalendáře až v 1:00. Od další distribuce po tomto termínu (myslím, že distribuce 06/2011) jsou již data v ID v pořádku a pro zprávy z ISDS se uvádí místo data doručení do centrální ePodatelny datum dodání do DS.“ K dotazu Ústavního soudu dále sdělil, že Obvodní soud pro Prahu 5 má přístup k podrobnějším údajům k předmětné zásilce, resp. úplná datová zpráva je celá uložena v e-Podatelně a lze ji dodatečně „vytáhnout“, přičemž ta obsahuje úplný výpis události doručení, tedy i informaci o okamžiku dodání a doručení datové zprávy.

III.

11. Poté, co Ústavní soud konstatoval, že ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 a contrario zákona o Ústavním soudu), je podána včas a splňuje ostatní náležitosti vyžadované zákonem [ust. § 30 odst. 1, § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu], přistoupil k jejímu meritornímu projednání, přičemž dospěl k závěru, že je důvodná. Úkolem Ústavního soudu je jen ochrana ústavnosti, a nikoliv kontrola „běžné“ zákonnosti (čl. 83 Ústavy). Ústavní soud není povolán k přezkumu správnosti aplikace „jednoduchého“ práva. Do rozhodovací činnosti obecných soudů je oprávněn zasáhnout pouze tehdy, byla-li pravomocným rozhodnutím těchto orgánů veřejné moci porušena stěžovatelova základní práva či svobody chráněné ústavním pořádkem České republiky, protože základní práva a svobody vymezují nejen rámec normativního obsahu aplikovaných právních norem, nýbrž také rámec jejich ústavně konformní interpretace a aplikace. Ústavní soud v minulosti vyslovil postulát, že extrémní nesoulad mezi zjištěným skutkovým stavem a právními závěry na něm vybudovanými znamená svévoli a ústí do porušení práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny [např. nález sp. zn. II. ÚS 323/07 ze dne 2. 12. 2008 (N 210/51 SbNU 627), nález sp. zn. III. ÚS 173/02 ze dne 10. 10. 2002 (N 127/28 SbNU 95)], které zaručuje každému, že se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu.

⁵ Viz § 14 zákona č. 300/2008 Sb., o datových schránkách a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů.

IV.

12. V předmětné věci je nepochybné, jak ostatně správně uvádí i Městský soud v Praze (bod 5), že podání prostřednictvím datové schránky vůči orgánu veřejné moci (viz ust. § 18 ZoEÚ) je učiněno okamžikem dodání datové zprávy do schránky orgánu veřejné moci (viz též usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010 sp. zn. 9 Afs 28/2010, nebo Budiš, P., Hřebíková, I.: Datové schránky. 1. vydání. Olomouc. ANAG, 2010, str. 110). Z výše uvedeného je patrné, že stěžovatelka dodala, tj. doručila předmětné odvolání Obvodnímu soudu pro Prahu 5 dne 9. 5. 2011 v 19:27:30 hod. (datová zpráva ID 45878919, bod 10). Argument městského soudu o tom, že stěžovatelka tuto skutečnost nikterak neprokázala, je lichý, když výše uvedené skutečnosti jsou obsaženy v informačním systému datových schránek (viz ust. § 14 ZoEÚ) a jsou obecným soudům plně dostupné (bod 10); jedná se tak o skutečnosti známé soudu z jeho činnosti, jež není třeba v občanském soudním řízení dokazovat (viz ust. § 121 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů). O to víc je zarážející, že městský soud i ve svém vyjádření k ústavní stížnosti setrval na svém závěru o opožděnosti stěžovatelkou podaného odvolání, a to i přesto, že byl stěžovatelkou opakovaně upozorněn na skutečnost, že „Identifikátor elektronického podání,“ z nějž při svém rozhodování městský soud vycházel, neobsahuje údaj o dodání datové zprávy, nýbrž je nastaven tak, že odděluje okamžik dodání a doručení datové zprávy jako v případě doručování fyzickým a právnickým osobám (viz vyjádření realizátora datových schránek, bod 10).

13. Vzhledem k uvedeným skutečnostem dospěl Ústavní soud k závěru, že postupem Městského soudu v Praze došlo nejen k porušení zákona, tedy zejména příslušných ustanovení občanského soudního řádu a ZoEÚ, ale že tímto postupem bylo zároveň porušeno i základní právo stěžovatelky na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Obvodní soud pro Prahu 5 svým postupem, kdy odmítl odvolání stěžovatelky pro opožděnost a Městský soud v Praze, který potvrdil předmětné usnesení, aniž by spolehlivě prověřil okamžik doručení odvolání, zabránily tomu, aby se stěžovatelka stanoveným postupem mohla domoci svého práva u nezávislého a nestranného soudu; jinými slovy, aby byl její opravný prostředek řádně projednán a bylo o něm rozhodnuto (obdobně nálezný sp. zn. I. ÚS 578/06 ze dne 14. 3. 2007 (N 49/44 SbNU 629), nálezný sp. zn. IV. ÚS 2492/08 ze dne 14. 7. 2011).

Skryto spolplatňující webstránky

Martin Husovec

Soud	Okresný soud Poprad
Sp. zn.	17C/113/2010
Datum	20. 12. 2012
Fáze řízení	podané odvolanie
Dostupnost	blog.eisionline.org

Dňa 20.12.2012 vydala sudkyňa Okresného súdu Poprad, JUDr. Markéta Marečková, pomerne zásadne rozhodnutie vo veci skrytého spolplatňovania webstránok, známej v ČR a SR aj ako „60- eurové faktúry“. Žalovaný, ProContet, s.r.o., sa voči rozhodnutiu odvolal a tak tento spor popri mnohých ďalších bude pokračovať na Krajskom súde v Prešove. Rozhodnutie Okresného súdu Poprad je však prvým meritórnym rozhodnutím v tejto kauze.

Spor vo veci samej vznikol tak, že spotrebiteľ, ktorý chcel pre kamaráta zabezpečiť verš, blahoželanie k narodeninám, sa pripojil sa na internet, objavil stránku žalovaného, následne vypísal prihlasovací formulár, aby ho stránka pustila ďalej. Keďže na stránke neobjavil vhodné verše, stránku opustil. Asi o jeden až dva mesiace obdržal zo strany žalovaného faktúru na sumu 60 eur. Po doručení faktúry žalovaného emailovou komunikáciou žiadal o zrušenie registrácie. Žalovaný oznámil, že to nie je možné. Faktúru uhradil s poukazom na vyhrážky zo strany žalovaného. Pri registrácii na internetovom portáli sa totiž vo Všeobecných obchodných podmienkach (VOP) žalovaného skrývala odplatnosť registrácie. VOP boli navyše umiestnené na nie dobre viditeľnom mieste, pričom registračný formulár vopred neindikoval, že ide o uzatvorenie zmluvy s akýmkoľvek protiplnením.

Predmetné konanie je vedené dvoma žalobcami. Žalobcom v prvom rade je spotrebiteľské združenie, ktoré si uplatňuje kolektívne nároky podľa zákon o ochrane spotrebiteľa (ZoOchrSp) a druhým je priamo jeden z poškodených, ktorý žalovanej spoločnosti zaplatil predmetných 60 eur. Spotrebiteľské združenie žalovalo o zdržanie sa pokračovania v takomto spôsobe podnikania na Internete a o odstránenie protiprávneho stavu vydaním bezdôvodného obohatenia všetkým dotknutým spotrebiteľom, ktorí už zaplatili. Priamy poškodený žaloval o vydanie bezdôvodného obohatenia (60 EUR) a primerané zadostučinenie v peniazoch (ďalších 60 EUR) za vytrpenú ujmu. Sudkyňa Marečková všetky nároky v zásade priznala, a následne aj *ex offi* určila veľké množstvo ustanovení VOP za tzv. neprijateľné zmluvné podmienky s rozširujúcimi účinkami podľa § 53a ObčZSR.

Rozhodnutie predstavuje jeden z prvých prípadov, kedy bola konštatovaná absolútna neplatnosť spotrebiteľskej zmluvy uzatvorenej elektronicky, a to z dôvodu, že svoju odplatnosť skrývala do VOP. Rozsudok poukazuje na úskalia elektronickej kontraktácie, problematiku inkorporácie VOP a nepriamo tiež na problém tzv. prekvapivých klauzúl. Sudkyňa Marečková uvádza, že: